

Huszár István (1927–2010)

Huszár Istvánhoz szoros szálak kötöttek. Jól esik megemlékezni alakjáról, beszélni érzéseimről, melyek munkánk, emberi és baráti kapcsolatunk során kialakultak bennem.

Nem kívánom gazdag pályáját részletesen elemezni, értékelni, amely az egyszerű falusi gyermek életétől az országos szintű felelős szakmai és politikai vezetőig terjed. A teljes ember megítéléséhez azonban ez is hozzátartozik, ezért röviden mégis összefoglalom.

1927. július 10-én, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Hernádkakon született. Előbb a sárospataki tanítóképző hallgatója volt, majd 1951-ben a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen szerzett diplomát. 1949 és 1953 között az egyetem statisztika tanszékén demonstrátorként, majd tanársegédként dolgozott. 1953-tól 1963-ig előbb az MDP Központi Vezetősége, majd később az MSZMP Központi Bizottsága apparátusában a terv-, pénzügyi és kereskedelmi, valamint az államgazdasági osztályon dolgozott. 1963-tól a Központi Statisztikai Hivatal első elnökhelyettesének tisztét látta el; 1969-től kezdődően pedig államtitkári rangban annak elnöke lett. 1973 és 1980 között miniszterelnök-helyettes, ezen belül 1975-től az Országos Tervhivatal elnöke. 1970-től 1989-ig az MSZMP KB, 1975 és 1980 között pedig a Politikai Bizottság tagja volt. 1980-ban az Országos Tervhivatal elnöki tisztségéből felmentették és a Társadalomtudományi Intézet főigazgatójának nevezték ki. 1980 és 1985 között, majd 1988-tól országgyűlési képviselőként dolgozott. 1985-től a Párttörténeti Inté-

zet igazgatója. 1988. július 4-től 1989. október 15-ig a Hazafias Népfront főtitkára, illetőleg elnök-főtitkára volt. 1989 végén nyugdíjba vonult.

A Közgazdaságtudományi Egyetemen, ahol ifjan nagy szorgalommal és felkészültséggel végezte munkáját, kényszerű szemlélője volt annak az időszaknak, amikor a statisztikából egy időre száműzték a matematikát. Nem volt kutató típus, inkább a statisztika gyakorlati alkalmazása, illetve annak révén a társadalmi-gazdasági jelenségek feltárása foglalkoztatta. Gondolom ezért is váltott át az oktatásról a statisztika- és a gazdaságtudományok gyakorlati területére.

A statisztikus szakma, a számok és a tények ismerete és szeretete hozott össze bennünket. Jó volt vele együtt dolgozni. Szerette diákjait, munkatársait. Vezetőként sohasem utasított, hanem kért. Elmondta, mit szeretne és mit vár el. Ezt a tulajdonságot kevés vezető mondhatta magáénak. Ha számon is kért, vigyázott arra, hogy munkatársait emberi mivoltukban, szakmai tudásukban ne bántsa meg. Nem kritizált, hanem vitatkozott. Tudomásul vette az eltérő véleményeket, de számon kérte azok bizonyítását, érvekkel alátámasztását. Megkívánta, hogy a feladatok megbeszélése során munkatársai érzékeljék elvárásait. Ez a vezetői magatartás munkatársainak nagy szabadságot adott, de felelősséget is, amit beosztottjai nem mindig méltányoltak. Olykor hiányolták a kemény vezetői magatartást és a számonkérést. Máskor pedig kihasználták, hogy nem adott egy-egy feladat megoldásához

konkrét utasítást. Csupán néhány évig dolgozott a hivatalban, mégis ezt az időszakot (jobban mondva ezt a tevékenységét) tartotta meghatározónak és iránymutatónak élete során. Később nehéz kormányzati vezetői beosztásokban is helyt kellett állnia, de bármilyen felelős politikai vagy közéleti pozícióba került is, számára mindig és mindenütt a tények feltárása, a jelenségek mélyreható megismerése volt meghatározó.

Huszár István általános közgazdasági szemléletének, valamint statisztikusi munkaszervezésének és irányításának kialakulásában fontos tényezőként játszott szerepet, hogy Péter György elnöksége idején a KSH első elnökhelyettese volt. A hatvanas évek első három évében még a Pártközpontban dolgozott és „felügyelte” a KSH-t. 1963-tól azonban az elnökkel és a KSH akkori más vezető munkatársaival együtt tevékenyen részt vállalt az 1968-tól bevezetett új gazdasági irányítási rendszer kialakításában. Ennek eredményeként alakult ki a KSH-ban az a haladó szakmai légkör, melynek közegében több területen (mérlegrendszer, mutatószámrendszer, új típusú elemzési módszerek) meghaladták az előző másfél évtizedben kialakult hivatalosan elfogadott modelleket. Túlléptek az ún. kizárólagosan anyagi termelési szemléleten, nyitottá váltak a statisztikai módszerek és adatgyűjtések terén a KGST-országokon kívüli, akkoriban „nyugati”-nak nevezett országokkal történő összehasonlítás lehetőségeire. Kitérek néhány területre, melyen különösen jó eredményeket ért el a KSH, és amelyben jelentős szerepe volt Huszár Istvánnak.

1959-ben kezdődött és a mai napig fontos hivatali feladat az ágazati kapcsolatok mérlegének (ÁKM) összeállítása. Ez nem egyszerűen csak egy újabb típusú mérleg kidolgozása volt, hanem annak elismerése is, hogy a gazdasági változások megítéléséhez, (akkoriban

nálunk a tervezés megalapozásához) szükség van matematikai modellezésre. Ezt akkor, de még később is, sokan vitatták. A KSH-ban készült mérleg az anyagi termelési kapcsolatokat mutatta be. Az Országos Tervhivatalban azonban már a hetvenes évek elején összeállították ennek pénzügyi tükrét, az anyagi termelési kapcsolatokat kísérő pénzmozgásokat. A KSH által készített ÁKM-et, a modellt használták az árváltozások (változtatások) tovagyrűző hatásának kimutatására is.

Huszár István elnöksége idején alakult meg a KSH-ban a mérlegosztályon belül a pénzügyi részleg, amelynek feladata volt az anyagi folyamatokon túli, illetve az azokat kísérő pénzügyi mozgások bemutatása.

A hatvanas évek közepétől a KSH vezetői elvárták (az Országos Tervhivatal igényelte, a politika pedig megtűrte), hogy a nemzeti jövedelem-számítás mellett a bruttó hazai termék (GDP) mutatót is kidolgozzák. Péter György és Huszár István világviszonylatban is kiváló szakembereket neveltek e feladat elvégzésére, irányítására. Arra is figyeltek, hogy ezek a szakemberek az ENSZ New York-i és genfi statisztikai részlegeinél dolgozva szerezzenek tapasztalatokat.

Huszár István közgazdászként és statisztikusként egyaránt vonzódott a társadalmi jelenségek mérése és megismerése iránt. Ennek egyik kifejezője volt, hogy a KSH-ban a hatvanas évek második felétől ötévente rendszeresen felmérték a lakosság jövedelmi viszonyait. A hetvenes évek elején a KSH felújította a második világháború előtt már végzett létminimum-számításokat. Huszár vezetése idején alakult meg a KSH-ban az önálló Társadalomstatisztikai főosztály, ahol olyan ún. tabutémákat is kutathattak, mint a társadalmi devianciák, köztük az alkoholizmus. A háztartás-statisztika adatai alapján pedig sor került a „szegénység”, illetve a cigány népesség reprezentatív vizsgálatára is. Akkoriban

ezeknek a munkáknak az eredményei még titkosak voltak, a jelentések egy szűk vezetőréteg részére készültek.

Huszár István olyan vezető volt, akit érdekelt munkatársainak magánélete, sorsa. Nagymértékben támogatta a hivatali dolgozók lakáshoz jutását, a kisgyermekes női munkatár-

sak gyermekeinek bölcsődei, óvodai elhelyezését, magas szintű szociális ellátást biztosított a dolgozók számára stb.

Akik ismerték – jómagam is – tiszteletteljes szeretettel emlékeznek rá.

Rácz Albert

Hírek, események

Kinevezés. *Dr. Vukovich Gabriella*, a KSH elnöke 2010. december 1-jén kinevezte *Nagy Sándort* az Informatikai főosztály főosztályvezető-helyettesévé.

Az Európai Statisztikai Rendszer Bizottság tanácsadó szerveként működő Partner-ségi Csoport 39. ülésén vett részt *dr. Vukovich Gabriella*, a KSH elnöke 2010. december 10-én Dublinban. Az értekezlet résztvevői többek között a 2011 első félévében esedékes magyar EU-elnökségi terveket tekintették át.

Magas rangú vietnami delegáció látogatott a KSH-ba 2010. november 22-én és 23-án. A találkozón a vendégek tájékoztatást kaptak az európai uniós csatlakozást követő hivatali változásokról, a hazai stratégiai tervezésről, valamint az információs és kommunikációs technológiával foglalkozó statisztikáról.

Sajtótájékoztatót rendezett a KSH 2010. december 1-jén a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban az általános mezőgazdasági összeírás előzetes eredményeiről. A rendezvényen *dr. Laczka Éva*, a KSH elnökhelyettese tartott előadást és jelen volt *Valkó Gábor*, a KSH főosztályvezetője, *dr. Pintér László* ny. főosztályvezető-helyettes, *Benoist György* és *Kruchina Vince* osztályvezetők is. A média, a Vidékfejlesztési Minisztérium, a tudományos élet, a

felsőoktatás szakemberei, valamint a szakmai szervezetek tájékoztatón megjelent képviselői megkapták a KSH ez alkalomból kiadott, „Magyarország mezőgazdasága, 2010” című kiadványát, ami az összeírás előzetes adatait tartalmazza.

Az MTA Statisztikai Bizottsága 2010. december 6-án ülésezett a KSH Keleti Károly-termében. Az egybegyűlteknek először *dr. Losoncz Miklós* egyetemi tanár, a GKI kutatásvezetője tartott előadást az EU statisztikai adatbázisáról és az uniós politikákról, majd *Petz Raymund*, a GKI kutatásvezetője beszélt a szentimentindikátorokról. Később a résztvevők a Statisztikai Világnap keretében szervezett konferenciáról hallhattak beszámolót és a jövő évi programról tárgyaltak.

Az Magyar Statisztikai Társaság Gazdaságstatisztikai Szakosztályának nyílt szakmai rendezvényére 2010. november 29-én került sor a KSH Keleti Károly-termében, melyen a Magyar Nemzeti Bank munkatársai tartottak előadásokat. Először *Sisakné dr. Fekete Zsuzsanna* beszélt a fizetésimérleg-statisztikáról és a külföld számla új közvetlen adatgyűjtési rendszeréről, majd *Huszár Gábor* ismertette a pénzügyi számlák szerepét a nemzeti számlák rendszerében. A program *Kis Gábor* „A pénzügyi stabilitási statisztikák a növekvő